

KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

PARLEMENTAIR RECHT IN KORT BESTEK

HET GRONDWETTELIJK HOF BEVOEGDHEID, INRICHTING EN WERKING

JURIDISCHE DIENST / OKTOBER 2007

Tekst : Juridische Dienst van de Kamer
Layout & druk : Centrale drukkerij van de Kamer
WETTELIJK DEPOT : D/2007/4686/17

VOORWOORD

Sinds november 2000 publiceert de Juridische Dienst van de Kamer van volksvertegenwoordigers in de reeks «*Parlementair recht in kort bestek*» een aantal brochures die onder een ruim publiek worden verspreid en die zijn bedoeld om dat publiek precieze, maar vooral toegankelijke informatie te verstrekken.

Tot op heden zijn vier brochures verschenen, waarvan de respectieve titel luidt:

- «*De parlementaire onverantwoordelijkheid (Freedom of Speech)*»;
- «*De parlementaire onschendbaarheid*»;
- «*De invloed van de arresten van het Arbitragehof op het parlementaire werk*»;
- «*Het Grondwettelijk Hof: bevoegdheid, inrichting en werking*».

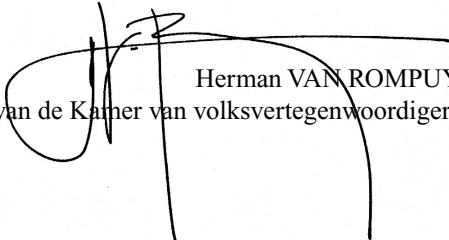
De tekst van laatstgenoemde brochure is opgesteld door het Grondwettelijk Hof zelf en wordt, telkens als dit nodig blijkt, door het Hof bijgewerkt.

Vanzelfsprekend dank ik het Hof voor zijn waardevolle medewerking.

De voornaamste aanleiding tot het publiceren van een nieuwe uitgave van de brochure was de omdoping van het Arbitragehof tot «Grondwettelijk Hof» bij de herziening van de Grondwet van 7 mei 2007 (aansluitend op de recente uitbreiding van zijn bevoegdheid).

Deze bijwerking bood echter ook de gelegenheid om een aantal punten scherper te formuleren.

Hopelijk maakt deze publicatie het voor belangstellende lezers mogelijk om dit facet van het grondwettelijk recht zonder te veel moeite te leren kennen of de kennis ervan nader uit te diepen.

Herman VAN ROMPUY
Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers

HET GRONDWETTELIJK HOF

bevoegdheid, inrichting en werking⁽¹⁾

Inleiding, ontstaansgeschiedenis

Het Grondwettelijk Hof is een rechtscollege dat exclusief bevoegd is om te oordelen of de wetkrachtige bepalingen in overeenstemming zijn met de Grondwet.

Tot 1984 kwam het enkel de democratisch verkozen parlementsleden zelf toe om te waken over de grondwettigheid van de wetten. Er werd uitgegaan van het vermoeden dat de wetgever handelde in overeenstemming met de Grondwet.

Rechtstreekse aanleiding tot de invoering van een jurisdictionele toetsing van wetkrachtige normen was de omvorming van het unitaire België tot een federale Staat, met drie gemeenschappen en drie gewesten, elk met wetgevende bevoegdheid. Bij de verdeling van die bevoegdheid rees de vraag hoe eventuele contradicties tussen normen met gelijke rechtskracht van de onderscheiden wetgevende vergaderingen⁽²⁾ zouden worden opgelost. Er werd beslist een onafhankelijk en gespecialiseerd rechtscollege op te richten dat als «scheidsrechter» zou waken over de inachtneming van de bevoegdheidverdelende regels in de Grondwet en in de wetten tot hervorming van de instellingen. Het toenamige Arbitragehof, voorloper van het huidige Grondwettelijk Hof, dankte zijn naam aan die scheidsrechterlijke functie.

¹ Tekst opgesteld in de diensten van het Grondwettelijk Hof.

² Men spreekt van 'wetten' voor de wetgevende akten van de federale wetgevende macht (de Koning, de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat). Men spreekt van 'decreten' voor de wetgevende akten van de parlementen van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap. Voor de gewesten spreekt de Grondwet van 'een in artikel 134 bedoelde regel', waarmee respectievelijk de 'decreten' van het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest en de 'ordonnanties' van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bedoeld zijn.

De oprichting van het oorspronkelijke Arbitragehof werd in 1980 in de Grondwet (toenmalig artikel 107*ter*) ingeschreven.

De samenstelling, de bevoegdheid en de werking van dat Arbitragehof waren oorspronkelijk geregeld in de wet van 28 juni 1983. Het Arbitragehof werd plechtig geïnstalleerd in de Senaat op 1 oktober 1984. Op 5 april 1985 sprak het zijn eerste arrest uit.

Bij de Grondwetsherziening van 7 mei 2007 werd de benaming van het Arbitragehof gewijzigd in die van « Grondwettelijk Hof ». Sindsdien bepaalt artikel 142, eerste lid, van de Grondwet : « Er bestaat voor geheel België een Grondwettelijk Hof, waarvan de samenstelling en de werking door de wet worden bepaald.

Hierna worden achtereenvolgens de bevoegdheid, de inrichting en de werking van het Grondwettelijk Hof nader toegelicht.

Het Grondwettelijk Hof is gevestigd te 1000 Brussel, Koningsplein 7. Het algemeen telefoonnummer is 02/500.12.11.

De e-mailadressen van het voorzitterschap, respectievelijk de griffie zijn: voorz-pres@const-court.be en griffie@const-court.be.

Het webadres van het Hof is www.const-court.be.

Bevoegdheid van het Grondwettelijk Hof

Algemeen

Oorspronkelijk was het Hof enkel bevoegd voor de toetsing van de wetten, decreten en ordonnanties aan de « bevoegdheidverdelende regels », dit zijn de regels die de respectieve bevoegdheden, van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten bepalen. Die bevoegdheidsregels zijn opgenomen in de Grondwet en in de (meestal met een bijzondere meerderheid aangenomen) wetten ter uitvoering van de Grondwet.

Samen met de verruiming van de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake onderwijs werd de bevoegdheid van het Hof uitgebreid bij de grondwetsherziening van 15 juli 1988. De organieke wet van 28 juni 1983 werd vervangen door de bijzondere wet van 6 januari 1989⁽³⁾.

Sindsdien is het Hof niet alleen bevoegd voor de conflicten tussen wetten, decreten en ordonnanties, maar ook voor het toezicht op de inachtneming van artikel 10 van de Grondwet, dat het gelijkheidsbeginsel poneert, artikel 11 ervan, dat discriminaties verbiedt, en artikel 24, dat handelt over de rechten en vrijheden inzake onderwijs. Bij de toetsing aan de voormelde grondwetsartikelen werden ook andere bepalingen van de Grondwet en van internationaal recht betrokken, zij het onrechtstreeks.

Bij bijzondere wet van 9 maart 2003 heeft de wetgever gebruik gemaakt van de door artikel 142, tweede lid, 3°, van de Grondwet gegeven mogelijkheid om de bevoegdheid van het Hof nog uit te breiden tot de toetsing aan andere grondwetsartikelen⁽⁴⁾. Niet enkel de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet, maar de gehele titel II ervan (artikelen 8

³ Bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 7 januari 1989. De actuele versie van de bijzondere wet vindt u onder meer op de website van het Hof: www.const-court.be. Een (gewone) wet van 6 januari 1989 regelt de wedden en pensioenen van de rechters, de referendarissen en de griffiers van het Hof. Daarnaast zijn er koninklijke besluiten, reglementen van orde en richtlijnen die betrekking hebben op verscheidene aspecten van de bevoegdheid en de werking van het Hof. Al die teksten zijn op de website van het Hof (zie 'basisteksten') beschikbaar.

⁴ De bijzondere wet van 9 maart 2003 tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 11 april 2003. De wijzigingen die deze bijzondere wet heeft doorgevoerd, zijn verwerkt in de actuele versie van de bijzondere wet van 6 januari 1989 die terug te vinden is in de rubriek 'basisteksten' op de webstek van het Hof (www.const-court.be).

tot en met 32) alsook de artikelen 170, 172 en 191 van de Grondwet vormen thans het referentiekader voor de rechtstreekse grondwettigheidstoetsing door het Hof.

Het Hof is exclusief bevoegd voor de toetsing van wetskrachtige bepalingen aan de Grondwet. Met wetskrachtige normen zijn bedoeld zowel de materiële als formele bepalingen aangenomen door het federale parlement en bekrachtigd door de Koning (wetten) of aangenomen door de parlementen van de gemeenschappen en de gewesten en bekrachtigd door hun respectieve regeringen (decreten en ordonnanties). Alle andere normen, zoals koninklijke besluiten, besluiten van de regeringen van gemeenschappen en gewesten, ministeriële besluiten, verordeningen en besluiten van provincies en gemeenten, evenals rechterlijke uitspraken, vallen buiten de bevoegdheid van het Hof.

De rechtscolleges van de rechterlijke orde en de administratieve rechtscolleges blijven bevoegd voor de toetsing van besluiten en verordeningen van andere overheden aan alle hogere rechtsnormen.

Zaken kunnen bij het Hof op twee wijzen worden ingeleid: door middel van een prejudiciële vraag van een rechtscollege of met een verzoekschrift.

Prejudiciële vragen

Indien de gewone of administratieve rechtscolleges worden geconfronteerd met een vraagstuk van overeenstemming van wetten, decreten en ordonnanties met de bevoegdheidverdelende regels of met de artikelen 8 tot 32, 170, 172 of 191 van de Grondwet, moeten zij hierover in beginsel⁵ een prejudiciële vraag stellen aan het Grondwettelijk Hof. « Prejudicieel » wil zeggen: alvorens zelf verder uitspraak te doen. Wanneer een rechtscollege een vraag stelt, wordt de procedure voor dat rechtscollege opgeschort in afwachting van het antwoord van het Hof. Als het Grondwettelijk Hof bij arrest verklaart dat de voorgelegde norm in strijd is met de voormelde regels, mag de rechter bij de verdere beslechting van die zaak geen rekening meer houden met die norm. Die norm blijft evenwel in de rechtsorde bestaan. Vanaf de bekendmaking

⁵ Voor de uitzonderingen: zie artikel 26, §§ 1bis, 2 en 3, van de bijzondere wet van 6 januari 1989.

van het arrest in het *Belgisch Staatsblad* begint wel een nieuwe termijn van zes maanden te lopen voor een beroep tot vernietiging tegen die norm.

Beroepen tot vernietiging en vorderingen tot schorsing

Het Grondwettelijk Hof oordeelt eveneens bij arrest over de beroepen tot vernietiging van wetten, decreten en ordonnanties wegens strijdigheid met de bevoegdheidverdelende regels en met de artikelen 8 tot 32, 170, 172 en 191 van de Grondwet.

Dergelijke beroepen kunnen bij verzoekschrift worden ingesteld door:

- de Ministerraad en de regeringen van de gemeenschappen en gewesten;
- de voorzitters van alle wetgevende vergaderingen, op verzoek van twee derden van hun leden;
- natuurlijke personen of rechtspersonen (zowel privaatrechtelijke als publiekrechtelijke en zowel van Belgische als van de andere nationaliteit).

Deze laatste categorie van personen moet doen « blijken van een belang ». Dat wil zeggen dat die personen in hun verzoekschrift aan het Hof moeten aantonen dat zij persoonlijk, rechtstreeks en ongunstig kunnen worden geraakt door de bestreden norm.

In het verzoekschrift moeten de « middelen » worden uiteengezet. Er dient met andere woorden te worden gepreciseerd welke van de regels waarvan het Hof de naleving waarborgt, zouden zijn geschonden, alsook welke bepalingen deze regels zouden schenden. Tevens moet worden uiteengezet in welk opzicht die regels door de bedoelde bepalingen zouden zijn geschonden.

De beroepen moeten - in beginsel en enkele bijzondere gevallen buiten beschouwing gelaten - worden ingesteld binnen zes maanden na de bekendmaking van de bestreden norm in het *Belgisch Staatsblad*.

Het beroep tot vernietiging werkt niet schorsend. Om te vermijden dat de bestreden norm tussen het ogenblik van het instellen ervan en de uitspraak van het Hof onherroepelijk nadeel zou berokkenen en een latere vernietiging geen nut meer zou hebben, kan het Hof in uitzonderlijke omstandigheden op verzoek (in te dienen binnen drie maanden na bekendmaking van de aangevochten norm in het *Belgisch Staatsblad*) van de indiener van het beroep de schorsing van de bestreden norm bevelen in afwachting van een uitspraak over de grond van de zaak (binnen drie maanden na het schorsingarrest).

Indien het beroep gegrond is, moet de bestreden norm geheel of gedeeltelijk worden vernietigd. Een vernietiging werkt retroactief, dat wil zeggen dat de betrokken norm moet worden geacht nooit te hebben bestaan. Indien nodig kan het Grondwettelijk Hof de terugwerkende kracht van de vernietiging verzachten door de gevolgen van de vernietigde norm te handhaven.

Arresten houdende vernietiging van de bestreden norm hebben een absoluut gezag van gewijsde vanaf hun bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*. De door het Grondwettelijk Hof gewezen arresten waarbij beroepen tot vernietiging worden verworpen, zijn bindend voor de rechtscolleges wat de door die arresten beslechte rechtspunten betreft.

Inrichting van het Hof

Algemeen

Het Hof is opgevat als een gespecialiseerd rechtscollege, los van de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht. Als scheidsrechter tussen de verschillende wetgevende vergaderingen in het federale België, moet het Hof zijn rol in alle onafhankelijkheid kunnen uitoefenen. De wet voorziet in een aantal maatregelen om die onafhankelijkheid te waarborgen⁶). Ook de financiering van het Hof door middel van een dotatie is een belangrijke waarborg voor die onafhankelijkheid.

Het Hof bestaat uit twaalf rechters, bijgestaan door maximum 24 referendarissen en twee griffiers. Er zijn een vijftigtal leden van het administratief personeel.

Samenstelling van het Hof

Er zijn twaalf rechters, waarvan de ene helft tot de Nederlandse taalgroep behoort en de andere helft tot de Franse.

Ze worden voor het leven benoemd door de Koning, die bij elke vacature kiest uit twee kandidaten die beurtelings worden voorgedragen door de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat met een meerderheid van twee derden van de aanwezige leden.

Binnen elke taalgroep kiezen de rechters een voorzitter. De twee voorzitters zijn om beurten voor één jaar (van 1 september tot 31 augustus) voorzitter «in functie».

Binnen elke taalgroep zijn er drie rechters met een ervaring van ten minste vijf jaar als parlementslid en drie rechters met een ervaring van ten minste vijf jaar in een hoge juridische functie (hoge magistraat bij het Hof van Cassatie of de Raad van State, referendaris bij het

⁶ Zie onder meer de artikelen 31 ev. (o.a. benoeming van de rechters voor het leven) en de artikelen 44 ev. (onverenigbaarheden) van de bijzondere wet van 6 januari 1989. Zie ook de (gewone) wet van 6 januari 1989 betreffende de wedden en pensioenen van de rechters, referendarissen en de griffiers van het Hof.

Grondwettelijk Hof of universiteitsprofessor). Ten minste één van deze categorie rechters moet blijk geven van een voldoende kennis van de Duitse taal.

De rechters moeten minimaal veertig jaar oud zijn. Zij worden in ruste gesteld bij het bereiken van de leeftijd van zeventig jaar. Er gelden strenge onverenigbaarheden.

Het Hof wordt bijgestaan door maximum vierentwintig referendarissen (de helft Nederlandstalig, de helft Franstalig). Zij moeten ten minste 25 jaar oud zijn, doctor, licentiaat of master in de rechten, en zijn geslaagd voor een vergelijkend wervingsexamen. Zij dienen een voldoende kennis te hebben van de tweede landstaal. Ten minste één referendaris van elke taalgroep moet bovendien blijk geven van een voldoende kennis van de Duitse taal. Behoudens andersluidende beslissing van het Hof worden zij na een stage van drie jaar definitief (tot 65 jaar) benoemd.

Er zijn ook twee griffiers (één van elke taalrol). Zij moeten ten minste dertig jaar oud zijn, twee jaar nuttige ervaring hebben en geslaagd zijn voor een van de examens (voor juristen) die in de bijzondere wet van 6 januari 1989 zijn opgesomd. Bovendien moeten zij bewijzen de tweede landstaal te kennen.

Voorts zijn er een vijftigtal leden van het administratief personeel, werkzaam in de vertaal- en concordantiedienst, in de bibliotheek, in de griffie, voor secretariaat, informatica, boekhouding, enz.). De personeelsformatie en het taalkader worden door het Hof vastgesteld (mits inachtneming van de taalpariteit per niveau) en goedgekeurd bij koninklijk besluit. Het Hof benoemt en ontslaat zelf zijn personeelsleden.

Werking van het Hof

Inleiding van de zaken en toewijzing aan de zetels van het Hof

Alle zaken (verzoekschriften tot vernietiging, al dan niet vergezeld van een vordering tot schorsing, en prejudiciële vragen) worden ingeschreven op de rol van het Hof in hun volgorde van ontvangst. Zij kunnen al naar gelang van het geval worden ingeleid in het Frans, het Nederlands of het Duits, maar het onderzoek gebeurt in het Nederlands of het Frans, volgens de regels bepaald in de bijzondere wet van 6 januari 1989. De ene voorzitter delegeert zijn bevoegdheden aan de andere voorzitter wanneer de zaak wordt behandeld in de taal van de laatstgenoemde.

Op 1 september van elk jaar (bij het wisselen van het voorzitterschap) worden de zetels van het Hof bepaald. Normaliter worden de zaken behandeld door een zetel van zeven rechters, bestaande uit de twee voorzitters die in alle zaken zetelen, en vijf rechters die worden aangewezen volgens een complex beurtroelsysteem. Dat systeem waarborgt dat in elke zetel minstens drie rechters van elke taalrol zetelen⁷ en dat er steeds minstens twee « ex-parlementsleden » en twee rechters met voorafgaande juridische kwalificaties zetelen. In de gewone samenstelling met zeven rechters wordt beslist bij gewone meerderheid van stemmen.

Elk van de voorzitters of twee leden van de zetel kunnen vragen dat een zaak in voltallige vergadering zou worden behandeld. De zaak wordt dan met twaalf rechters behandeld, of, bij verhindering van een rechter, met tien, in welk geval de rechter met de minste anciënniteit van de andere taalgroep zich moet onthouden. Bij staking van stemmen in voltallige kamer heeft de voorzitter in functie de doorslaggevende stem.

De rechtspleging voor het Hof is in hoofdzaak schriftelijk en op tegenspraak. De procedure is geregeld in de bijzondere wet van 6 januari 1989 en in de richtlijnen van het Hof betreffende de rechtspleging. Die

⁷ Het ene jaar (met de voorzitter van de Nederlandse taalgroep als voorzitter 'in functie') zijn er vier leden van de Nederlandse taalgroep en drie van de Franse taalgroep. In het daaropvolgende jaar is het andersom.

teksten vindt U op de webstek van het Hof (www.const-court.be) onder de rubriek ‘basisteksten’.

Hieronder worden de grote lijnen van de gewone rechtspleging weergegeven, gevolgd door een korte beschrijving van de zogenaamde ‘voorafgaande rechtspleging’ waarmee niet-ontvankelijke of eenvoudige zaken versneld kunnen worden afgehandeld.

De « gewone » rechtspleging

De rechtspleging voor het Hof is in grote lijnen dezelfde voor prejudiciële vragen als voor beroepen tot vernietiging⁽⁸⁾.

Het indienen van een zaak is kosteloos. Partijen mogen persoonlijk hun belangen behartigen, maar vanwege de aard van de zaken is juridische bijstand van een advocaat doorgaans aan te bevelen. Alle stukken van rechtspleging moeten bij ter post aangetekende brieven aan het Hof worden gericht. Kennisgevingen door het Hof zelf geschieden bij aangetekende brief met bericht van ontvangst.

Bepaalde in de wet opgesomde overheden - de zogenaamde ‘institutionelen’⁽⁹⁾ -, alsook de partijen in de zaak voor de verwijzende rechter, worden door de griffie individueel in kennis gesteld van het indienen van een zaak. Zij hebben een termijn van vijfenveertig dagen om hun argumenten schriftelijk in een memorie uiteen te zetten en eventuele bewijsstukken voor te leggen.

De buitenwereld kan kennis krijgen van het indienen van een zaak doordat in het *Belgisch Staatsblad* de identiteit van de indiener van een zaak en het onderwerp van het beroep of van de prejudiciële vraag wordt bekendgemaakt. De verzoekschriften kunnen op de griffie worden geraadpleegd gedurende dertig dagen vanaf die bekendmaking. Derden die doen blijken van een belang bij de zaak, kunnen als partij tussenkomen als zij binnen dertig dagen na die bekendmaking een memorie indienen.

⁸ De specifieke regeling voor de vorderingen tot schorsing als accessorium van een beroep tot vernietiging wordt hier buiten beschouwing gelaten.

⁹ Bedoeld zijn de Ministerraad, de regeringen van de gemeenschappen en de gewesten alsook de voorzitters van de wetgevende vergaderingen.

De partijen worden door de griffie in kennis gesteld van de memories die door anderen zijn ingediend en beschikken dan over een termijn van dertig dagen om een memorie van antwoord in te dienen. In de zaken over beroepen tot vernietiging kunnen de partijen nog op de memorie van antwoord van de verzoekende partij(en) repliceren met een memorie van wederantwoord binnen de dertig dagen na de kennisgeving daarvan.

Voor elke zaak zijn er twee rechters-verslaggevers (één van elke taalrol). Na verloop van de tijd nodig voor het uitwisselen van de memories⁽¹⁰⁾ en voor het onderzoek van de zaak door de rechters-verslaggevers en hun referendarissen, brengen de rechters-verslaggevers intern verslag uit en beoordeelt het Hof of de zaak klaar is om te worden gepleit. Tenzij wanneer er nog bepaalde aspecten van een zaak moeten worden onderzocht, neemt de zetel dan een « beschikking tot ingereedheidbrenging ». In die beschikking wordt aangekondigd wanneer de terechtzitting zal plaatsvinden en worden eventuele vragen vermeld. Alle partijen worden hiervan in kennis gesteld, samen met een schriftelijk verslag van de rechters-verslaggevers, waarin, in voorkomend geval, wordt gewezen op de vragen die nog een antwoord behoeven.

Het Hof beschikt over ruime onderzoeks- en opsporingsbevoegdheden. Het kan zo nodig rechtstreeks briefwisseling voeren met overheden en het kan de partijen zelf horen, alsook getuigen en deskundigen. In de praktijk komt dit zelden voor.

Vóór de terechtzitting hebben de partijen nog vijftien dagen de gelegenheid om het dossier ter griffie te raadplegen.

De terechtzittingen van het Hof zijn openbaar, tenzij wanneer dit gevaar zou opleveren voor de openbare orde of de goede zeden. Op de terechtzitting brengen de rechters-verslaggevers rapport uit en krijgen de partijen, hun vertegenwoordigers en hun advocaten de kans om hun argumenten kernachtig toe te lichten en in voorkomend geval te antwoorden op vragen. De mondelinge verklaringen (in het Nederlands, het Frans of het Duits) worden simultaan vertaald.

¹⁰ Deze schriftelijke fase van de procedure neemt, alle formaliteiten in acht genomen, al vlug zes maanden in beslag.

Uitstel wordt slechts uiterst zelden toegestaan. Na het sluiten van de debatten worden de zaak in beraad genomen. De beraadslaging is geheim. De partijen worden verwittigd van de uitspraak (zie verder)⁽¹¹⁾.

De gemiddelde duur van behandeling van de zaken voor het Hof is ongeveer 10 maanden.

De « voorafgaande rechtspleging »

Om de werklast van het Hof niet onnodig te bezwaren en om onverantwoorde zaken te vermijden, heeft de wetgever voorzien in twee soorten filterprocedures.

Voor zaken die klaarblijkelijk niet ontvankelijk lijken of kennelijk niet tot de bevoegdheid van het Hof zouden behoren, dienen de twee rechters-verslaggevers binnen dertig dagen conclusies in bij de voorzitter, waarin zij voorstellen de zaak door middel van de «voorafgaande rechtspleging» af te handelen. Er wordt dan over het feit dat die zaak is ingediend, nog geen bekendmaking gedaan in het *Belgisch Staatsblad*. De conclusies worden aan de betrokken partij opgestuurd, die binnen vijftien dagen een «memorie met verantwoording» kan indienen. Een «beperkte kamer», bestaande uit de voorzitter en de twee verslaggevers, kan dan mits eenparigheid beslissen een arrest van niet-ontvankelijkheid⁽¹²⁾ of van niet-bevoegdheid⁽¹³⁾ uit te spreken. Zo niet wordt de gewone rechtspleging gevolgd.

Voor zaken die kennelijk niet zijn gegrond, voor prejudiciële vragen die klaarblijkelijk negatief moeten worden beantwoord en voor zaken die kunnen worden afgehandeld met een 'arrest van onmiddellijk antwoord' (vanwege de aard van de zaak of de relatieve eenvoud van de daarin opgeworpen problemen) kan een analoge verkorte rechtspleging worden gevolgd, met dit verschil dat de rechters-verslaggevers alsdan hun conclusies aanbieden aan de zetel van zeven leden en dat wordt beslist door de zetel en niet door een beperkte kamer. De overheden die normaliter automatisch van alle zaken op de hoogte worden gebracht,

¹¹ Deze schriftelijke fase van de procedure neemt, alle formaliteiten in acht genomen, al vlug zes maanden in beslag.

¹² Bijvoorbeeld omdat de termijn voor het beroep verstreken is.

¹³ Bijvoorbeeld omdat een prejudiciële vraag wordt gesteld over een besluit in plaats van over een wetskrachtige bepaling.

worden niet bij de voorafgaande rechtspleging betrokken, behalve wanneer de rechters-verslaggevers in hun conclusies voorstellen om een arrest te wijzen waarin de schending van de Grondwet door de betwiste norm zou worden vastgesteld.

De uitspraak

De arresten van het Hof worden alle in het Nederlands en het Frans gesteld en door de voorzitters uitgesproken in openbare terechtzitting. Arresten over beroepen tot vernietiging en over zaken die in het Duits zijn ingediend, worden bovendien in het Duits gesteld en uitgesproken.

De arresten zijn van rechtswege uitvoerbaar en zijn niet vatbaar voor beroep.

Alle arresten worden bij uittreksel in de drie voormelde talen bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

De arresten worden kort na uitspraak integraal bekendgemaakt via de website van het Hof (www.const-court.be) en naderhand in de officiële gedrukte verzameling «Grondwettelijk Hof - Arresten».